GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 69. 16. Czerwca 1824.

Wiadomości kraiowe.

Obwieszczenia C. K. Rządu kraiowego.

Przy Sądzie Ces. K. Kryminalnym Lwowskim iest do obsadzenia mieysce Sekretarza z pensyią roczną 1,000 ZR. M. K. — Życzący sobie otrzymać to mieysce, maią prośby swoie z dowodami zdatności bezpośrednio do C. K. Sądu Kryminalnego Lwowskiego; a ieżeliby iuż z tychże zostawał na iakim urzędzie, tedy przez swego Przełożonego w czterech tygodniach od dnia tego podawać.

Przy Sądzie C. K. Kryminalnym Stanisławowskim iest do obsadzenia mieysce Aktuaryiusza z pensyią roczną 700 ZR. M. K. — Życzący sobie otrzymać to mieysce, maią prośby swoie z dowodami zdatności bezpośrednio do C. K. Sądu Kryminalnego Stanisławowskiego, a ieżeliby iuż z tychże zostawał na iakim urzędzie, tedy przez swego Przełożonego w czterech tygodniach od dnia tego podawać.

Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 19. Sierpnia r. z. raczył stósownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadać byłemu kupcowi Janowi Hannl w Gumpendorfie pod Nrem. 50. mieszkaiącemu dwuletni przywiley na poprawę, która co do istoty na prostém, bardzo mało kosztuiącém i w każdym gorzelnianym kotle iakiegobądź kształtu umieścić się mogącém przygotowaniu zasadza się, przez co 1) z roboty zaraz czysty spiritus otrzymuie się, i 2) przez destylowanie gorzałki na spiritus, albo na aromatyczne wódki, takowe przez czas dłuższy iak w drodze zwykłéy bardzo czyste i mocne odchodzą; 3) za pomocą właściwego urządzenia zbieganiu roboty do naczyń chłodzących i spadaniu, czyli zrywaniu kolby alembikowéy zapobiega się; nakoniec 4) przez inne użycie tegoż urządzenia płynowi na ocet przeznaczonemu, w czasie iednakowym, potrzebny stopień ciepła i moc nadaie się, a zatém tak przy pędzeniu wódki, iak robieniu octu, wielkie oszczędzenie drew, zsymplifikowanie roboty, łatwa i kosztowna naprawa, albo przeistoczenie aparatu i czystość produktu osiąga się. Wydział lekarski nie znalazł żadnéy przeszkody ze względów zdrowia do wykonywania przywileiu ninieyszego.

Gazeta Pragska z d. 1. Czerwca zawiéra: »Wczorayszego dnia przed południem o godzinie 10. był N. Dwór na kazaniu i nabożeństwie w kościele Metropolitalnym; Jego Cesarzowicowska Mość, Następca Tronu oglądał przed nabożeństwem stoiący pułk artyleryi. Po południu, kiedy zaczęła sprzyiać pogoda, mnóstwo ludu w nadziei oglądania NN. Cesarstwa zebrało się w ogrodzie Bubenecz, gdzie kilka muzyk porozstawiano. Nadzieie zgromadzonych zostały spełnione, NN. Cesarstwo przybywszy, wysiedli z powozów i nieiaki czas raczyli pomiędzy ucieszony lud przechadzać się, na pozdrowienia z uszanowaniem czynione z łaskawością odpowiadać i z wielą rozmawiać. Poczém przeiechawszy nayodleglejsze części ogrodu, dopiero wieczorem powrócili NN. Cesarstwo do Zamku; nigdy niewygaśnie wrażenie iakie łaskawy pobyt ukochanego Oyca ludu, drogéy Matki, J. Cesarzowic. Mości Następcy Tronu i innych dostoynych Osoby w pośród wiernych poddanych sprawił. Dzisiay przed południem udali się NN. Cesarstwo do instytutu technicznego Stanów, zabawili tamże przez cztéry godziny rozpoznaiąc ten zakład pożyteczny we wszystkich szczegółach. Pod ten czas zwiedził JCesarzowic. Następca Tronu szpitał, dóm obłąkanych, instytut dla ubogich u Ś. Bartłomieia, szkołę kunsztów i malarstwa, założoną przez towarzystwo miłośników sztuk i klasztor Elżbitanek.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Gazeta Madrycka z d. 20go Maia donosi znowu wiadomości z Peru. Boliwar udał się w końcu Października z Limy do Truxillo, gdzie Riva-Aguero przez swych własnych Oficerów uwięziony, do Guayaquil został zaprowadzony. Poczém poszedł Bolivar ku Cerro del Pasto, aby kray wezwawszy do powstania, przeciwko Wice-Królowi

)(

Laserna działał. Atoli tenże stanął główną kwaterą w 10,000 ludzi w Jauja, by poruszenia Boliwara uważał. Chiliyczykowie powrócili do swego kraiu. Siłę morską powstańców stanowią tylko 1 fregata, 1 korweta i 2 brygi pod sprawą Anglika, nazwiskiem Gice. Osada złożona z różnych narodów. W porcie Callayskim stała Angielska fregata Tartar, Północno-Amerykańska galiota Delphin i 20 do 30 Francuzkich, Angielskich i Północno-Amerykańskich okrętów.

Hiszpaniia i Portugaliia.

Dziennik Rozpraw z d. 26 Maia umieszcza następuiące uwagi, dokumenta i wiadomości, ściągaiące się do naynowszych wypadków na półwyspie Pyreneyskim:

»Myto donieśliśmy naypierwéy o amnestyi przez Króla Hiszpańskiego ogłoszonéy i uwiadomiliśmy o wypadkach zaszłych w Lizbonie.«

»Nie zaniedbano o pierwszéy powątpiewać, naznaczaiąc przyczynę, iż o tém Gazeta Rządowa Madrycka nic nie namieniała; a co się dotycze wiadomości z Portugalii, więc miano za złe ześmy prawdę umieścili, chociaż dniem poźniéy, okazaliśmy owę nadzieię, którą piękne czynności poprzedzaiąc obłędy, zostawiaią zawsze młodości, towarzyszonéy od niedoświadczenia i lekkości. Wypadki okazuią dzisiay, żeśmy dobrze byli zawiadomieni.«

»Amnestyia wyszła w istocie w nadzwyczaynym dodatku do Gazety Madryckiéy z dnia 19. Maia; opiéwa ona tak, iak donosiliśmy; a kończy się piękną mową do Hiszpanów, którą w oryginale własnoręcznie Król podpisał. Mnóstwo ludu otaczało drukarnię chcąc mieć exemplarze. Była ona z niezmierną przyięta uciechą, ile że się obawiano, aby nie były użyte surowo środki, gdy tymczasem czytano akt poiednania. Przeciwnicy twierdzą, że akt ten zaburzy prowincyie; w Madrycie sprawił naywiększą radość; toż samo zaydzie i po wszystkiéy Hiszpanii, gdzie z resztą przedsięwzięto środki, aby ci, którzyby nie chcieli naśladować łagodności Króla, byli na wodzy trzymani.«

»W Lizbonie skończyły się w d. 30. Kwietnia zaszłe rozruchy, które słusznie nazwaliśmy postępkiem nierozważnéy młodości (*échauffourée*). Król odzyskał swą Władzę. Udzielemy więc urzędownych dokumentów i opiewiemy dalsze wypadki, podług prywatnego listu, który w téy mierze odebraliśmy:«

Odezwa Króla Jegomości:

»Portugalczycy! Wasz Król nie opuszcza was; stara się ón tylko oddalić od was trwogę, boiaźń, przywrócić spokoyność i zedrzeć zasłonę, która wam ieszcze prawdę okrywa; w przekonaniu, że cały wierny Naród połączy się na Jego wezwanie, dla utrzymania Tronu i położenia końcu walce przesadzonych mniemań i namiętności, która to walka wydała na koniec nierząd i Rządowi zupełnym zniszczeniem groziła.«

»Syn Móy, Infant Don Miguel, który niedawno ieszcze przez bohaterską czynność okrył się sławą, porwany zgubnemi podszeptami, oszukany zdradliwemi radami, dopuścił się czynności i uchwał, które, chociażby sprawiedliwe i konieczne były, iedynie tylko ode Mnie pochodzić powinny; iest to zbrodnią przeciwko Władzy Królewskiéy, która żadnego podziału nie dozwala.«

»W d. 30. Kwietnia rano stanęło w Stolicy woysko pod bronią i z Królewskiego pałacu widziano Moiego Syna wychodzącego, aby stanął na czele i bez Moiéy wiedzy kazał uwięzić mnóstwo osób ze wszystkich stanów; ludzi piastuiących naywyższe urzędy w kraiu, między którémi byli nawet Moi właśni Ministrowie i niektóre osoby Dworu Moiego. Widziano pałac, w którym mieszkam, otoczony ludem zbroynym, czyli bardziéy zamieniony w więzienie, i przystęp do Moiéy Osoby przez kilka godzin zabroniony. Nakoniec widziano tak gwałtowne kroki, że w ostatnich dniach iawną zapowiadały rewolucyią; tak dalece, że wszyscy Reprezentanci Monarchów Europeyskich widzieli się być obowiązanymi, protestować się przeciwko zgwałceniu Moiéy Królewskiéy władzy.«

»Tak zuchwały krok, zagrażaiący nayzgubnieyszemi skutkami, takie nadużycie zaufania, które w Synie Moim położyłem, ubarwiono maiącym wybuchnąć spiskiem, który, chociażby i miał iakie zasady nigdy go tak niesłychane kroki usprawiedliwić nie mogą.«

»Ponieważ z naywiększą ofiarą zachować chcę publiczną spokoyność i dobre pomiędzy wszystkiemi członkami Moiéy rodziny porozumienie, tedy wyrokiem Moim z 3. t. m. rozkazałem mianować Sędziów, którzyby w sposobie prawnym przeciwko oskarżonym postępowali, Moiemu zaś Synowi przebaczyłem nadużycie postępowania prawnego w nadziei, że przez przywrócenie prawnego toku ustawom, ustaną zasady rewolucyyne i dobry porządek powoli zostanie przywrócony. Z tego wszystkiego, czego Moie Oycowskie serce pragnęło, nic nie wykonano; wciąż więziono i wydawano w imieniu Infanta rozkazy, podpisywane przez nierozsądnych, którzy żadnego w Rządzie nie maią udziału.«

»Postanowiwszy, temu publicznemu zgorszeniu, i poniżeniu Władzy królewskiéy, szkodzącemu oczewiście Moim wiernym poddanym zapobiedz, a nie maiąc sposobu oznaymić Moiéy woli królewskiéy, bo otoczony byłem buntownikami, którzy oszukawszy Syna Moiego iuż w d. 30. Kwietnia popełnili zamach przeciwko Moiéy osobie, zatém dla unikania walki, któréy skutek, uważaiąc znaną Mi wierność Narodu portugalskiego, nie mogłby być wątpliwy, przedsięwziąłem udać się na stoiący w tuteyszym porcie angielski okręt liniowy (*the Windsor Castle*) (gdzie mi towarzyszyli reprezentanci monarchów Europeyskich), abym wiernym moim poddanym okazał Moie położenie i w téy potrzebie onych ku Moiéy wezwał pomocy.«

»Po wezwaniu moiéy rady Ministeryalnéy, i rozwadze mężów uczonych, bogoboynych i służbie Moiéy królewskiéy gorliwie się poświęcaiących, postanowiłem obiąć znowu władzę Naczelnego wodza Moiego Woyska, a Infanta Don Miguel od obowiązku tego uwolnić. Wszystkim przeto Władzom i każdemu z Moich poddanych zakazuie wypełniać rozkazy wydane przez tegoż Infanta lub w iego imieniu, pod karą wymierzoną na buntowników przeciwko Władzy królewskiéy, która Mnie tylko samemu od Boga iest nadaną.«

»Portugalczycy! Te to są pierwsze środki, które przedsiewziąłem, teraz przystąpię do wydania rozkazów dla uwolnienia niewinnych, zawikłanych w tę dowolną proskrypcyią, iakoteż dla ukarania owych, którzyby byli przekonani o udział do zabiegów taiemnych towarzystw, a przeciwko którym ma być postąpiono według surowości istnieiących ustaw; tym sposobem uwolniona będzie cnota i wierność, a zbrodnia zostanie ukaraną.«

»Żołnierze! nieczynię wam żadnych wyrzutów za to coście uczynili; słuchaliście bowiem głosu Wodza swoiego, którego wam nadałem, a zatém dopełniliście swoiéy powinności. Nie doświadczony ten Wódz mimo swéy woli, swego naturalnego charakteru i dziecinnego posłuszeństwa, uwiedziony został przez przeciwne porady. Odiąłem mu władzę, do nadużycia któréy przywiedli go bezbożni, i z wszelkiego charakteru ogołoceni, podstępni ludzie. Rozkazuię wam, tylko Mnie samego słuchać; w skutek czego wskazuię wam powinności wasze, i zalecam waszéy wierności poruczoną broń iedynie do Moiéy używać służby i słuchać waszych Wodzów, których potwierdzę lub mianować będę.«

»Niniéyszą odezwą, potwierdzam w sprawowaniu urzędów tych, którzy takowe piastuią, dopóki przeciwnie nie zalecę, wszystkim i każdemu nakazuię nayściśléysze posłuszeństwo we wszystkiém, co tylko w imieniu Moim rozporządzą Władze, które Wam przełożonemi będą.«

»Poddani wszelkiego stanu! zachowaycie porządek; spodziewaycie się że, Monarcha Wasz przywróci publiczną spokoyność, sprawiedliwość i bezpieczeństwo.«

»Na pokładzie angielskiego liniowego okrętu *the Windsor-Castle*, na zatoce Tagu d. 9. Maia 1824.«

»Król.«

(Reszta dokumentów w następuiącym Numerze.)

Gwiazda powyższych wiadomości z Dziennika Rozpraw w krótkości udzielaiąc, i dodaie: Mówią, że Infant Don Miguel wsiadł na okręt dla udania się do Francyi lub Anglii; Królowey zakazano znaydować się na Dworze i przeznaczono iéy klasztor.

Gwiazda donosi z Madrytu z d. 21. Maia. Możemy zapewnić, że między Hiszpaniią i Francyią zawarty traktat, względem woyska osadzaiącego, teraz przedłożył onegoż pobyt. Woyska Francuzkie, które półwysep w dniu 1. Lipca t. r. miały opuścić, ku wielkiéy radości wszystkich przyiacioł porządku, pokoiu i Tronu pozostaną ieszcze do Stycznia 1825.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Na ostatnim balu, szczególniéy rozmawiał Król z Postem Portugalskim, Hrabią Villa Real (D. Louis de Souza,) który iak mówią mianowany teraz Ministrem Woyny. Słychać, że Król okazał udział owych nieprzyiemności, które Króla spotkały i oświadczył, że poszle ieszcze kilka woiennych okrętów do Lizbony. Tymczasem nowy obrot rzeczy zaszłych w Portugalii od d. 9. Maia niebył w Londynie wiadomy d. 25. t. m.

Okręt liniowy Genua odebrał rozkaz udać się na rzekę Tag, tymczasem ieszcze do d. 24. Maia niemiano nowszych wiadomości z Lizbony iak owe z d. 6. t. m.

Xiąże Wellington, w którego mieszkaniu podczas iego słabości bywały narady gabinetowe, zupełnie przyszedł do zdrowia. P. Canning naradzał się długo w d. 24. Maia z Posłem Francuzkim, Xięciem Polignac.

Na kawiarni Lloyds przybito odebrany z Paryża z d. 8. Maia list następuiący: »podług doniesień z Barcelony, z d. 8. Maia przybył okręt woienny angielski z Algieru

w 8 dni do Madrytu, maiący na pokładzie Admirała Sir Harry Neale. Konsul Angielski odebrał wiadomość, że nie ma zgody z Dejem, i że port i brzegi Algierskie są ściśle blokowane.«;

Podług wiadomości z Gibraltaru, były Minister Woyny, za kortezów i współuczestnik powstania na wyspie Leonu, Lopez Baunos, miał się otruć, zażywszy opium.

Francyia.

Przybyły niedawno do Paryża Xiążę Fryderyk Niderlandzki, iadł obiad z Królem i rodziną Królewską w d. 27. Maia.

Król na przedstawienie Ministra sprawiedliwości Pókownikowi Pailhès skrócił karę więzienia, na którą go wskazał Sąd w Kolmarze za nieodkrycie spisku. Tymczasem dopóki czas kary nie wyydzie zostawać będzie pod dozorem policyi. Równie Król Jego Mość darował także 50 woyskowym karę, i kazał ich wypuścić na wolność. Zdolnych odesłano do półków.

(O to iest ciąg dalszy obrad na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 28. Kwietnia b. r. przerwanych w Numerze 66 Gazety naszey.) »Słowem rzekł Minister Skarbu, prawdziwa Konkurencyia zaszła między czterema towarzystwami, o czém cożkolwiek poprzedniczy Mowca mógł powiedzieć, iedno tylko nazwane być może obcem. Cztéry te towarzystwa różne uczyniły przedstawienia; Cóż im odpowiedział Minister? Rozpoznawszy przełożenie rzekł do każdego z tych domów z osobna«: »Sami nie iesteście w stanie podiąć się tego; aby przedsiewzięcie owe było istotne i niezmyślone, nie może stawiać wiele rękoymii, a współdziałanie wszystkich sił finansowych, które Rząd położyć może, nie iest wielkie.« »Podług tego, zniewoliliśmy te towarzystwa połączyć się z sobą i z nami do tego samego dążyć celu. Daleki od unikania konkurencyi, oświadczył Minister głosno, że nie wniydzie w układy póki towarzystwa nie zobowiążą się przez ugodę i nie będą miały potrzebnych funduszów do załatwienia takiego przedsięwzięcia. Stało się, a publiczność dostatecznie o tém uwiadomiona. W dzień mowy Królewskiey posiedzenie zagaiaiącey podpisano zgodę. Jakżeby, bez zapewnienia sobie takiey rękoymii można było mówić o wypłacie 140 milionów i zamianie wieczystych prowizyy, która tylko przez wypłatę owę mogła zayść?«

Atoli, powiedzą: WPanowie przestraszyliście właścicieli prowizyy; Rząd postępował popędliwie. Zarzut taki iest niesprawiedliwy. Prowizyie posunęli się went nad Pari, a do Pary potrzeba ie było wypłacić; stósownie do tego należało natychmiast stanowcze przedsięwziąc środki, nie wystawiaiąc na los publicznego kredytu, i przeszkodzić mu wzrostu, który wspierać naszą było rzeczą. Rozpoznaymy działanie umarzania, i skutki wniosku, gorliwe przez poprzedniczego mowcę wspieranego, w celu, aby owe umarzanie przedłużyć; a obaczycie WPanowie, że rozwinienie owego kredytu bardziey iest ich intesem iak wykupienia kassy umarzaiącey. Z tego zyskuiecie WPanowie teraz piękny resultat.

Rozwinięcie kredytu WPanów, dozwalało WPanom w r. 1823 pożyczać po 89 fran. 55 centi., podczas gdy w roku 1816, w którym utworzyliście WPanowie swoię kassę umarzaiącą mieliście się za szczęśliwych po 60 franków pożyczać. Rozwinięcie tego kredytu usposabia WPanów zmnieyszyć owe długi o 28 milionów, przedsięwzięciem użycia prywatnych 140 milionów prowizyy wieczystych. Moglibyście WPanowie osiągnąć to, gdyby wasze prowizyie stały niżey Pari, lub do Pary były doprowadzone? Zatém ani pobłażanie, ani porozumienie ani też oszukaństwo nie miało mieysca: wszystkie zarzuty, które poprzedniejszy mowca wnosił są niesłuszne. Mówił ón o prowizyach neapolitańskich, które, iak wnosił, zaufanie ze strony obcych bankierów podniosło nad ich istotną wartość. Prowizyie Neopolitańskie, iak nasze podniosły się przez powszechne położenie europeyskie, a szczególniey przez działanie finansowe, które w kraiu dla kapitałów uczyniono. Działanie Angielskie podniosło cenę naszych prowizyy, ktore ze swoiey strony podniosły neapolitańskie. Nic naturalnieyszego nad to finansowe przeciwdziałanie; iak niegdy Hollandyia przez niską cenę swoich kapitałów pomogła Anglii zmnieyszyć procenta swoich kapitałów, tak więc teraz niska cena kapitałów angielskich ułatwia u nas zniżenie procentów naszego długu. Nic tu nie ma taiemnego; wszystko w obliczu i za wiadomością tych stało się, którzy są w stanie obliczyć działanie podobnych okoliczności.

(*Dokończenie nastąpi.*)

(Do tego Numeru Gazety iest Rozmaitości Numer XXIV. dołączony.)

Redakcyia Józefa Bonsy; Druk J. J. Pillera.